

Prins vriendelijk

Reinoudina de Goeje

bron

Reinoudina de Goeje, *Prins vriendelijk*. Jacs. G. Robbers, Rotterdam 1873

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/goej001prin01_01/colofon.php

© 2011 dbnl

Prins vriendelijk

In over-overoude tijden leefde er eens een prins. Hoe hij heette kan niemand u meer zeggen. Zijn naam schijnt verloren geraakt te zijn, omdat hij altijd alleen maar genoemd werd prins Vriendelijk.

Dien eernaam had hij zich verworven door zijn buitengewone vriendelijkheid. Had iemand hulp nodig, de prins stak dadelijk zijn hand toe om te helpen.

‘Maar dat past u niet,’ zeiden de hovelingen dan, ‘een prins moet zich laten bedienen en helpen, maar hijzelf moet niets doen en bovenal nooit iets voor anderen. Dat staat niet voornaam.’

‘Kom, kom,’ dacht de prins, ‘wij zijn allen gelijk, ik denk dat men niet op de wereld is om alleen voor zichzelf te leven,’ en het deed hem bepaald genoegen als hij in de gelegenheid was iemand een dienst te doen. Het was hem hetzelfde wie hij hielp, arme oude vrouwtjes, kinderen, ja, zelfs dieren had hij uit gevaar geholpen.

Men kan denken hoe bemind hij was; als hij ergens voorbij reed hielden alle moeders hare kinderen voor de ramen en zeiden: ‘kijk, kijk, daar is onze vriendelijke prins. Beleefd groeten, kinderen.’

En dan knikten en wuifden de kleinen met hunne handjes en dan groette de prins vriendelijk en wierp hun niet zelden amandelen en pistaches, kleine geldstukjes, of iets anders toe dat hij bij zich had. Meestal had hij wel het een of ander in zijn zak, waar hij een kind plezier mede kon doen.

Maar ook al had hij geen present, dan nog was het een genot om zoo'n vriendelijk knikje te krijgen of hem zoo'n hartelijk en welgemeend ‘goeden dag’ te hooren zeggen.

Want honderden menschen zeiden ‘goeden morgen’ of ‘goeden dag’ als zij voorbijgingen, maar niemand deed het zoo van goeder harte als prins Vriendelijk.

Dat kwam omdat hij zich steeds zoo waarlijk vriendelijk en blij gestemd voelde.

Er waren toen, in dien ouden tijd, ook al net zooals thans arme en rijke menschen en onder de rijke en voornamen was er toen ook al menigeen, die meende dat hij vrij wat beter was dan die armen, die nooit eens mooie kleeren droegen.

Er waren toen ook al kinderen, die zeiden of dachten: ‘ik heb een mooie kiel of jurk en prachtige laarzen en alles even mooi - dus, ik ben een heel ander wezen dan die kinderen die op klompen loopen,’ en die de armen met trotsche blikken aankeken en vonden dat deze op straat voor hen moesten wijken.

Maar prins Vriendelijk dacht: ‘wat ben ik toch veel gelukkiger dan die allen, die geen mooi huis, geen mooie kleeren, en niets prettigs hebben,’ en hij deed zijn best om die anderen zooveel mogelijk te vergoeden wat zij misten.

t.o. 1

‘Wat een besten, wat een vriendelijken prins hebben wij toch,’ riepen de hovelingen, maar de prins wilde niet hebben dat men hem prees om zijne vriendelijkheid, ‘want,’ zeide hij, ‘t is ieders plicht om beleefd en vriendelijk te zijn,’ en daar had hij gelijk aan.

Toen de prins achttien jaar oud was zou hij een groote reis gaan maken, want hij moest eens wat van de wereld zien, vond zijn vader.

De prins had er natuurlijk niets tegen, reizen is zoo prettig. Het speet hem wel een beetje dat hij zijn ouders en al zijn vrienden moest verlaten, maar ze beloofden hem dikwijls te zullen schrijven, en dat troostte hem bij het afscheid.

‘Vaarwel mijn jongen, het ga je goed,’ zeide de koning, en de koningin voegde er bij; ‘blijf zoo vriendelijk als ge tot hiertoe waart.’

Met tranen in de oogen nam de prins afscheid en begaf zich op weg, gezeten op zijn paard, dat hij, naar het land waar het geboren was. Andaluzië noemde. Het was een prachtig dier en even sterk als gehoorzaam. Onvermoeid droeg het zijn jongen meester zoowel over ongebaande als over gebaande wegen en een enkel aanmoedigend woord was voldoende om hem den gevaarlijksten sprong over rotskloven te laten doen.

In korten tijd was de prins dagreizen verwijderd van het koninkrijk zijns vaders en langzamerhand begon hem het land, waar hij doorreisde, vreemd en onbekend te worden. Nu eens kwam hij door een dicht, bijna ondoordringbaar bosch, dan zag hij bergketens voor zich, en reeds begon hij eens bijna te vreezen dat hij in een wildernis geraakt was, toen hij tot zijn blijdschap een poort voor zich zag en bespeurde dat hij aan een paleis kwam.

Hij klopte aan, men deed hem open, maar alles wat hij zag vond hij zeer vreemd. Hij zag namelijk een prachtig kasteel, een verwonderlijk mooien tuin, waarin de zeldzaamste planten en de heerlijkste bloemen geurden, maar in plaats dat de bewoners er vroolijk en gelukkig zouden uitzien in deze heerlijke omgeving, was juist de een nog bedroefder en treuriger dan de ander.

Het was akelig om aan te zien; de een had tranen in de oogen, de tweede was bezig met ze af te drogen, een derde had al een heelen zakdoek nat geschreid. En ze liepen zoo stil en zoo bedroefd door den tuin, dat men wel kon zien dat ze volstrekt niet vroolijk waren.

‘Wat zou er toch gebeurd zijn?’ dacht de prins, en was er heel nieuwsgierig naar. Hij wilde het zoo graag weten ‘want,’ dacht hij, ‘wie weet of ik niet wat helpen kan.’

Hij steeg van zijn paard af, sloeg het leidsel om zijn arm, en stapte naast het dier voort. Onwillekeurig werd hij ook bijna treurig, zonder dat hij wist waarom. ‘Wat is er toch?’ vroeg hij aan een der hovelingen, maar deze legde den vinger op den mond en scheen niet te durven praten.

De prins keek op en nu begreep hij waarom hij geen antwoord kreeg. Het kwam omdat de koning er vlak bij stond, en de hovelingen durfden niet te praten als deze het kon hooren.

Daar stond de koning. Och! wat zag hij er ook bedroefd uit. Het was hem aan te zien dat hij veel verdriet had. Hij had de hand aan het hoofd geslagen, en al stond hij bij een prachtigen rozenstruik, blijkbaar keek hij naar niets.

Hij schreide niet, maar zuchtte zoo diep, dat de prins onwillekeurig zeide: ‘arme man.’

De koning keerde zich om en het vriendelijk gezicht van den prins scheen hem goed te doen. Hij wenkte hem nader te komen, streefde zijn paard en vroeg vanwaar hij kwam en waarheen hij ging.

‘Ik reis om menschen en landen te zien,’ antwoordde de prins, ‘en,’ voegde hij er met een buiging bij: ‘kon ik mijn reis dienstbaar maken aan het nut van anderen - ik deed het gaarne.’

De koning zuchtte.

‘Mij kunt ge niet helpen, vrees ik,’ sprak hij, en keek prins Vriendelijk eens aan.

‘Aan den goeden wil ontbreekt het mij stellig niet,’ merkte deze aan.

‘Maar wel aan de macht,’ hernam de koning, en deelde mede: ‘wat mij zoo droevig maakt is met een paar woorden te vertellen. Mijne dochter is mij ontstolen.’

‘Ontstolen?’ riep de prins verbaasd uit. ‘Door wie?’

‘Door een reus,’ antwoordde de koning, en vertelde hoe lief, en hoe schoon ze was en hoeveel iedereen van haar hield.

‘Hoe heet de prinses?’ vroeg de prins.

‘Zij heet Kunegonde,’ begon de koning.

‘Maar men noemt haar steeds de schoone prinses met de gouden lokken,’ voegden de hovelingen er bij.

‘Die heb ik hooren noemen,’ hernam de prins. ‘Men vertelde in het rijk mijns vaders dat er geen beminnelijker jonkvrouw was dan de schoone prinses met de gouden haren. Ik zal haar bevrijden al moest het mij ook het leven kosten,’ zeide hij.

‘Ach prins,’ sprak de vorst, ‘velen beproefden het reeds haar te redden, maar het monster, dat haar in zijn macht heeft, wil haar de vrijheid niet teruggeven. Geen mijner afgezanten is nog ooit teruggekomen. Waag uw leven maar niet.’

Doch de prins was jong en moedig en daarbij wilde hij heel gaarne den koning, die zoo treurig was, een dienst bewijzen.

Het leek hem zoo prettig toe om de prinses terug te kunnen brengen dat hij besloot haar dadelijk te gaan zoeken. ‘Ik zal haar vinden,’ zeide hij.

‘Maar dat is de zaak niet,’ sprak de koning. ‘Ik en wij allen weten wel waar zij is, en het is ook wel bekend hoe we haar terug kunnen krijgen, doch daar zit juist de zwaarigheid. De prinses is geheel in de macht van den reus. Deze geeft haar prachtige kleederen en juweelen en kanten en alles wat mooi is, om te maken dat de prinses haar vader zal vergeten. Dat doet zij echter niet, dat weet ik zeker.

‘Komen er nu afgezanten van mij dan mogen ze wel de prinses zien, maar slechts in tegenwoordigheid van het geheele hof en zij geeft dan op bevel van den reus drie raadsels op, die onmogelijk zijn om te raden; of zij heeft werk te doen dat niemand verrichten kan.’

‘Ik zal alle zwaarigheid overwinnen, wat het ook zijn moge,’ riep de prins uit.

De hovelingen mompelden: ‘arme prins!’ en de koning dacht ook: ‘arme jongen!’

Toen zeide hij: ‘twintig personen probeerden reeds de prinses te redden, maar het schijnt bijna onmogelijk te zijn. Allen hebben hun leven er bij verloren.’

Doch hoe het den prins ook werd afgeraden, hij wilde probeeren wat hij kon en ging dus op reis. Hij besteeg zijn paard weer en was welhaast in het bosch. Daar was het zoo lekker koel dat hij dacht: ‘ik wil hier eens een beetje uitblazen,’ want hij was warm geworden door het harde rijden. Hij zette zijn muts af, trok zijn handschoenen uit en ging zoolang als hij was, liggen aan den waterkant op het zachte mos.

Terwijl hij daar zoo lag, zag hij op eens een karper die, tusschen den wal en het hooge riet geraakt, op het punt was van te sterven, want hij kon niet in het water komen.

De visch was zoo benauwd als een visch meestal is op het droge en de prins had zielsmedelijden met het dier. Hij nam het schielijk op en genoot toen hij zag hoe vroolijk de karper rondzwom in het heldere water. ‘Gelukkig dat ik daar juist aankwam,’ dacht de prins en het was nog veel gelukkiger dan hijzelf wist. Want het duurde niet heel lang of de visch, die naar beneden was

*1-*2

geschoten, kwam weer boven met een ring in den bek. ‘Wat is dat?’ vroeg de prins en nam den ring aan.

De karper wenkte den prins om zijn hoofd heel dicht bij den waterkant te houden en toen fluisterde hij hem in visschentaal iets in het oor, waarover de prins een kleur van plezier kreeg.

‘Dank, dank, duizendmaal dank,’ riep de prins uit en in een wip zat hij in den zadel en reed in galop weg. Af en toe bekeek hij den ring even en dacht dan hoe gelukkig het was dat hij dien karper gezien had. ‘Ik zal de schoone prinses redden, ik ben er al bijna zeker van,’ herhaalde hij en een vroolijk deuntje fluitende, vervolgde hij zijn weg.

Plotseling hoorde hij een diepen zucht. ‘Wat is dat?’ riep de prins.

Eerst geheel geen antwoord, toen dezelfde diepe zucht. De prins keek op en daar zag hij eenige passen achter zich een nachtuil, die verward was in een net.

Prins Vriendelijk had veel lust om maar hard voorbij te rijden, want hij verlangde spoedig de prinses te zien, maar hij gevoelde toch zooveel medelijden met den armen gevangen uil, dat hij zijn paard vastbond aan een boom, bij den vogel neerknielde en met het grootste geduld al de knopen van het net begon los te maken. Het duurde misschien wel langer dan een half uur, voordat hij hiermede klaar was, maar eindelijk had hij de voldoening van den uil te zien wegfladderen.

Toen hij weer in den zadel zat, hoorde hij boven uit een boom roepen: ‘prins Vriendelijk, prins Vriendelijk.’

Hij keek en daar zat de uil, die langzaam doch zeer duidelijk deze woorden uitsprak: ‘uit dankbaarheid zal ik u helpen bij de bevrijding der prinses.’

‘Bravo,’ riep de prins en wilde weer zijn weg vervolgen toen een angstkreet hoog boven in de lucht zijn oor trof.

Daar was een kraai, die door een roofvogel vervolgd en bijna gegrepen werd.

De prins zag het gevaar, haalde spoedig zijn pistool te voorschijn en schoot met los kruit tusschen de beide vogels in. De kraai kon in den kruitdamp ontsnappen en vloog op den prins toe. ‘Reken op mijne dankbaarheid en hulp bij de bevrijding der prinses,’ zeide hij, terwijl hij verder vloog.

‘Op deze wijze zal het mij wel niet aan hulp ontbreken,’ dacht de prins en kwam nu zonder verdere avonturen aan het paleis van den reus.

‘Woont hier de prinses met de gouden lokken?’ vroeg hij.

De portier knikte toestemmend en riep den ceremoniemeester. Deze naderde den prins en vroeg: ‘zijt gij een afgezant des konings? en wilt gij de prinses bevrijden?’

‘Ja,’ antwoordde de prins.

‘Bezint eer gij begint,’ ried de ceremoniemeester en nam hem mede naar een kamer, waar een dik boek lag.

‘Zie eens,’ zeide hij, in het boek bladerende, ‘dit zijn alle namen van jonge, dappere ridders die vol moed en levenslust hier kwamen, maar op de vreeselijkste wijze stierven. Moed en kracht, niets baat, want de prinses moet nu dit, dan dat vragen en nooit weet iemand vooraf wat zij zal laten doen.’

De prins wilde zich echter niet laten afschrikken en vroeg om de prinses te zien. De ceremoniemeester haalde de schouders op en geleidde den prins naar de troonzaal.

‘Hier is weer een prins, die beproeven wil de schoone prinses naar haar vader terug te brengen,’ riep een heraut en daar trad de prins de zaal binnen en stond welhaast voor de prinses. Hij werd bijna verblind door al de pracht, die haar omgaf en zonk

op zijn knie neder om haar zijn hulde aan te bieden. De prinses zag hem nauwelijks aan, zij was treurig dat ook deze jonge man zou moeten sterven, want zij moest hem vragen drie dingen te doen, die hij onmogelijk kon

t.o. 5

volvoeren. ‘Was ik maar vrij,’ dacht de prinses, maar hoe prachtig hare omgeving ook mocht zijn, eigenlijk was zij niets meer dan eene arme gevangene, die doen moest wat de reus gelastte.

Op moedeloopen toon sprak de prinses dus: ‘mijn waarde prins, ge zijt wel goed dat ge hier komt om mij te bevrijden, maar ik zal u stellig niet volgen voordat ik mijn ring terug heb. Ik verloor dien eens ergens, ik ben vergeten waar, doch zoolang ik dien ring niet heb, kan ik dit kasteel niet verlaten.’

‘Die kan ik u spoedig genoeg bezorgen,’ antwoordde de prins, ‘ten minste als het deze is,’ en hij bood de prinses den ring aan. De ceremoniemeester nam hem aan, drukte op een geheime veer en las nu de letters voor, die midden in den ring gegraveerd waren. Het was werkelijk het eigendom der prinses.

Deze nam hem zwijgend aan en zeide terwijl zij hem aan haar vinger stak: ‘maar behalve dezen ring heb ik ook nog verloren den kostbaarsten diamant uit mijn kroon. Zonder dezen kan ik even weinig naar mijn vader terugkeeren. Ik weet wel waar dat juweel is. Het ligt op een marmeren tafel, in een onderaardsch hol, maar vergiftige slangen en adders nestelen daarin en wie het waagt den voet in hun verblijf te zetten wordt stellig verslonden. Dus, prins, keer liever terug en breng mijn vader den groet zijner dochter.’

‘Ik zal hem de dochter zelve brengen,’ dacht de prins en verliet het kasteel om zich naar het aangewezen hol te begeven. Angstig begon zijn paard te steigeren, zoodra het in de buurt der spelonk kwam. Het was blijkbaar doodsbang voor de slangen. De prins voelde ook weinig lust om in het slangenhof af te dalen, maar voor dat hij het nog eens was met zichzelf wat hij zou doen - wie kwam daar te voorschijn uit het hol? Wel, niemand anders dan de uil, die door den prins gered was. En wat het aardigste was, hij had den diamant in zijn bek.

‘De eene dienst is de andere waard, prins,’ sprak de uil, terwijl hij prins Vriendelijk het kostbare juweel gaf.

Of deze nu ook spoedig weer naar het kasteel terug reed! Hij behoefde zijn paard niet aan te zetten, het beestje verlangde veel te veel om weg te komen uit de buurt der slangen en adders, die hij hoorde sissen.

De kroon der prinses werd te voorschijn gehaald, en de diamant fonkelde er welhaast in met de heerlijkste stralenpracht.

‘Bravo, prins, bravo,’ riepen de kleine zwarte sleepdragers.

‘Stilte!’ beval de prinses. Zij wist wel dat het ergste nu pas kwam en dat de arme prins stellig het leven zou verliezen.

Met tranen in de oogen, die zij te vergeefs trachtte te verbergen, zeide zij: ‘ik dank u, prins, maar weet, dat ik deze woning nooit zal verlaten zoolang de reus nog leeft. Kunt gij hem overwinnen, dan volg ik u, maar..... dat is onmogelijk,’ voegde zij er half fluisterend bij.

‘Wij zullen zien,’ zeide de prins en ging weer vol moed op reis, maar toen hij den reus zag begreep hij dat niets dan een wonder hem zou kunnen redden, want met een knods in de hand stapte die groote, zware, sterke man op hem toe, en de prins voelde dat één slag voldoende zijn zou om hem en zijn paard te verpletteren.

Hij had wel een degen, maar wat zou hij daarmee doen? Voordat hij bij den reus kon komen had deze hem stellig al lang gedood.

Andaluzië zelfs beefde toen de reus naderde. ‘Vaarwel vader en moeder! Vaarwel schoone prinses! ik sterf,’ dacht de prins, toen de knods werd opgeheven, maar kijk!

daar kwam een kraai aangevlogen, en pikte den reus in de oogen. Verbijsterd en verblind sloeg deze mis en nu was de prins spoedig overwinnaar.

De reus was dood en de prinses kon dus aan haar vader terug worden gegeven.

Weinige dagen later hield zij haar intocht in het koninkrijk haars vaders.

Dat was een vreugde toen zij daar aan kwam, begeleid door prins Vriendelijk. Men schoot met kanonnen en geweren en met alles wat maar knallen kon, dat vinden koningen zoo recht feestelijk. En de vlaggen hingen uit. En het was feest voor oud en jong, zelfs voor de schoolkinderen. Bijna alle menschen waren blij, maar enkele staken de hoofden bijeen en zeiden: 'hoe onaangenaam dat juist die vreemdeling de prinses gered heeft.'

En ze waren zoo jaloersch op den prins dat zij tegen den koning zeiden: 'die zoogenaamde prins is eigenlijk geen prins. Hij is een toovenaar die meer macht bezat dan de reus en daarom heeft hij hem overwonnen.'

'Zou dat waar zijn?' vroeg de koning verwonderd.

'Geloof ons maar, Uwe Majesteit,' zeiden zij, en met weinig moeite kregen zij een bevelschrift om den prins gevangen te zetten.

Arme prins! daar zuchtte hij nu in een onderaardschen kelder en was de prinses er niet geweest, men had er hem misschien laten verhongeren.

Maar de prinses ging zelve naar de gerechtszaal om te hooren waar men den prins van beschuldigde en toen de aanklagers zeiden: 'die vreemde prins is een toovenaar,' toen ging zij vlak voor den koning staan en sprak: 'ja, de prins is een toovenaar. Hij weet zich de liefde te verwerven van menschen en dieren. Een karper, een uil en een kraai hielpen hem bij mijne bevrijding. Hij had hen betooverd....'

'Hoor, hoor,' riepen allen in de zaal. Het deed hun plezier dat de prinses instemde met de vijanden van den prins. Doch de prinses wenkte met de hand om stilte en sprak toen langzaam en duidelijk: 'maar den tooverstaf van den prins hebben wij allen, hoewel slechts weinigen hem gebruiken. Die tooverstaf heet vriendelijkheid.'

De koning gaf het voorbeeld om in de handen te klappen, en nu juichten allen de prinses toe.

'Wij zullen de zaak onderzoeken,' beloofden de rechters, maar de prinses zeide kortaf: 'er valt niets te onderzoeken. Er is niets te doen dan den prins spoedig te bevrijden en al zijn onvriendelijke beschuldigers in de boeien te slaan.'

Dat lachte deze heeren volstrekt niet toe en zij keerden dus handig het blaadje om. Zij riepen: 'de prinses heeft gelijk, groot gelijk. De prins moet dadelijk bevrijd worden als hij onschuldig is. Wij zullen ons vergist hebben, dat kan den besten gebeuren.'

En ze boden allen aan, om met de prinses naar de gevangenis te gaan om prins Vriendelijk te bevrijden.

Dat was een heele optocht in den laten avond; de prinses voorop, zij wilde zelve de boeien losmaken van den prins, die haar gered had; toen een page met een kroon, die de koning den prins uit dankbaarheid ten geschenke wilde geven, daarop de koning en vervolgens de geheele hofstoet, wel dertig personen, allen even keurig en rijk gekleed. 'Prachtig om te zien,' zeide ieder, die den stoet voorbij zag komen.

Maar toen ze terugkwamen was het nog veel aardiger om er naar te kijken, want toen liep prins Vriendelijk voorop met de kroon op het hoofd en de prinses aan zijn arm en ze zagen er beide zoo gelukkig en vroolijk uit, dat het een genot was om het aan te zien. Het geheele volk juichte, en de straatjongens riepen het hardst van allen:

LEVE DE SCHOONE PRINSES!

en

DRIE HOEZEE'S! VOOR PRINS VRIENDELIJK!